

[STRESZCZENIE / SUMMARY]

Michał Mazur

Rozprawa doktorska / The doctoral dissertation

malować malowanie / to paint the painting

Rozprawa doktorska dotyczy przedsięwzięcia zrealizowanego pod tytułem *malować malowanie*, które było upublicznione 2 grudnia 2022 roku jako wystawa-wydarzenie pod tym samym tytułem w Pracowni w Perunie w Warszawie.

Rozprawa składa się z dwóch części. Pierwsza, praktyczna część rozprawy doktorskiej, to pewnego rodzaju *environement* – swoista przestrzeń ekspozycji, zbudowana z dziewięciu prac malarских, notatek rysunkowych, jak również instalacji i wydarzeń performatywnych.

W drugiej teoretycznej części opisuję prace artystyczne, moje podejście i metody pracy oraz przybliżam realizację samej wystawy. Refleksja teoretyczna jest dodatkowo poszerzona o eksplikację, dotyczącą przemyśleń na temat obrazu, tak jak go odczuwam i rozumiem.

Projekt artystyczny *malować malowanie* realizuje program poszerzonego malarstwa. Poszerzonego o pewne zorientowanie na *site-specific* (rekonstrukcja aury mojej letniej pracowni w Drohiczyźnie, w której powstały prezentowane prace, oraz działanie ze specyfiką miejsca wystawy – fabryki Perun), instalacyjność (układ czterech formacji przedmiotów uporządkowanych kluczem koloru oraz instalacja świetlna z wzmocnionym białym światłem w samej galerii i ściemnionym niebieskim w korytarzach całego budynku, w którym mieściła się galeria), a także performatywność (performance *Biały i Czerwony*, z ideą „uruchomienia” wybranych przedmiotów – kolorów). Ważnym staje się też, próba wprowadzenia i wyrażania problematyki doświadczenia Artysty (np. motywów działania) w autonomiczny proces tworzenia Obrazu jako istotnego dostrzeżonego składnika rozszerzającego pole malarstwa, jako rodzaj autotelicznego gestu, zwrócenia się ku samemu aktowi czynienia obrazu i jednocześnie bycia w tym czynieniu.

Wszystkie te elementy, z których zbudowałem moją wypowiedź artystyczną – wystawę, jak również przedstawione w opracowaniu tendencje, kierunki poszerzające pole malarstwa, składają się w mój autorski program, być może manifest pracy z obrazem, z kolorem, z widzialnością, który nazywam „odkodowywaniem widzialności”.

Akt twórczy, w mojej praktyce kojarzę z afirmacją swoistego kontaktu z rzeczywistością. Bycie w procesie, w przepływie z rzeczywistością, którą nazywam „światem”, to istotny sens życia, który manifestuje się pod postacią kreacji, tworzenia. Dziełem, jak mówię, jest *bycie twórczością*. Obraz, tak jak go doświadczam, w wymiarze mentalnym i w materialnym procesie *stawania się* – bycia protoobrazem – jest wehikułem czy formułą przejścia (wejścia/wyjścia) w świat, który czuję jako siłę źródła a może energię, pierwotną materię. Obraz mediuje w kontakcie z rzeczywistością.

Autorska i subiektywna hipoteza prezentowana w eksplikacji zakłada, że utrzymywanie się w tym obszarze działania, gdzie rodzi się obraz, jest ciągłym procesem negocjacji, w którym wyczuwam

(rozpoznaję) dwa rodzaje oddziaływań: „ruch do mnie” i przeciwny „ruch ode mnie”. Relację, wyłaniającą się w tej koncepcji „świat” – „obraz” (w stosunku do „ja”) nie sposób rozpatrywać rozłącznie. Nie sposób też patrzeć na pojedynczy „element” z perspektywy innego. Widzę, że działają one bezpośrednio i natychmiastowo (jednocześnie).

Owe energie, opisane działaniem dwóch przeciwnie ukierunkowanych figur (możliwości), stają się moimi mentalnymi narzędziami. W swym aktywnym potencjale, raz są to narzędzia, które grają ze światem, a nawet relatywizują relację ja – świat, a innym razem, stają się anty-narzędziami, poddając się amorficznej, niedefiniowalnej sile, która nie dość że otacza mnie, ale jest również we mnie.

W opisywanym obszarze negocjacji – zauważam i podkreślam aktywną rolę „ja”, ego twórcy obrazu. Z jednej strony, w modelowym „ruchu ode mnie”, „ja” jako programowo wątpliwe, zmierza do przewartościowania, na nowo formułowania i formowania poprzez otwarcie na to, co niemożliwe. Tu „świat”, pełni rolę katalizatora; jest on rezerwuarem tego co niepojęte/nieokreślone. Natomiast, z drugiej strony, w mojej figurze „ruchu do mnie”, „ja” w oporze względem napierającej określoności, jednoznaczności, wyrazistości i widowiskowości „świata” zmieniającego się w „obraz”, reakcyjnie zmierza ku relatywizacji. W samoobronie, „ja”, wypala się pod postacią wytwarzania innych (alternatywnych), prowizorycznych „widowiskowości”, stosując umowną perswazję w powoływanych, doraźnie, *ad hoc* zdarzeniach obrazowych.

Metodą, którą wypracowałem, która wspiera moją pracę twórczą w zgodzie z moją koncepcją, jest swoisty program „niewidzenia obrazu” i „niemyślenia obrazem” oraz wyżej wspomniany system reaktywny składający się z działań wytrącających wszelką nawykową i stereotypową grę skojarzeń, szczególnie wizualnych. W szczególności pozyskałem/wytworzyłem tryby/metodykę/sposoby reagowania na zbyt silne bodźce – takie jak sugestywność i spektakularność kolorów, zjawisk i zdarzeń. Tu stworzyłem arsenał (reakcji i działań) środków, takich jak: opór, przeciwstawienie, odwrócenie, ambiwalencja, negacja, spowalnianie, wypaczanie. Badam i eksperymentuję. Traktując każdy kolejny krok w działaniu, od nowa, jako każdorazowo nowe wyzwanie, jak przygodę i szansę na spotkanie ze światem, obrazem i samym sobą.

W swoim namyśle podkreślam szczególną rolę Artysty, jako istotnego elementu tworzenia poszerzonego pola malarstwa, gdzie wkładam „siebie” w obszar, w którym powstaje obraz jako twór materialny, w ten sposób, że doświadcza on nie tylko widzialności, ale i tego jak jej doświadcza. Inaczej mówiąc, zwracam się ku samemu aktowi czynienia obrazu i jednocześnie bycia w tym czynieniu. Tam gdzie nie odłączone są od siebie dwa wymiary „malowania” i „doświadczenia malowania”. Zgodnie z ideą pracy doktorskiej, ujętej w samym tytule *malować malowanie*.

The doctoral dissertation concerns a project carried out under the title *to paint the painting* which was publicly presented on December 2, 2022, as an exhibition – event with the same title at the PERUN Studio in Warsaw.

The dissertation consists of two parts. The first part, the practical component of the doctoral dissertation, takes the form of *an environment*—a unique exhibition space constructed from nine paintings, sketches, notes, as well as installations and performative events.

In the second theoretical part, I describe the artworks, my approach and working methods, and provide an overview of the exhibition itself. The theoretical reflection is further expanded with an explication of my thoughts on the image as I experience it and understand it.

The artistic project *to paint the painting* realizes the program of expanded painting. It expands painting through a specific orientation towards site-specificity (the reconstruction of the aura of my summer studio in Drohiczyn, where the presented works were created, and the engagement with the specific characteristics of the exhibition venue—Perun factory), installability (the arrangement of four formations of objects organized according to a color key, as well as a light installation with intensified white light within the gallery space and dimmed blue light in the corridors of the entire building), and performativity (the performance „White and Red,” with the concept of „activating” selected objects—colors).

Another important aspect is the attempt to introduce and express issues related to the Artist's experience (e.g. motifs of action) into the autonomous process of creating an image, as a significant and recognized component that expands the field of painting, as a kind of autotelic gesture, turning towards the very act of making the image and simultaneously being within that act.

All these elements, which form the basis of my artistic statement, exhibition, as well as tendencies presented in my study, as well as directions that expand the field of painting, combine into my personal program, perhaps a manifesto of working with image, color and visibility, which I call „decoding visibility.”

The act of creation in my practice, is associated with an affirming a unique connection with reality. Being in the process, in the flow in the reality which I call the „world”, holds significant meaning in life, manifested through creativity and creation. The work of art in itself is the act of *being the creation*. The image, as I experience it, both in the mental dimension and in the material process of becoming – being a proto-image, serves as a vehicle or formula for transition (entry/exit) into the world, which I perceive as a power source, perhaps energy, or primal matter. The image mediates in contact with reality.

The authorial and subjective hypothesis presented in this explanation assumes that remaining in this realm of action where the image is born is an ongoing process of negotiation, within which I sense (recognize) two types of effects: „movement towards me” and the opposing „movement away from me”. Relationships that emerge in this concept of „world” and „image” (in relation to the „self”), cannot be considered separately. It is also impossible to look at a single „element” from the perspective of another. I see that they act directly and immediately (simultaneously).

These energies, described by the actions of two oppositely oriented figures (possibilities), become my mental tools. In their active potential, they are sometimes tools that interact with the world

and even relativize the relationship between myself and the world. At other times, they become anti-tools, surrendering to an amorphous, undefinable force that not only surrounds me but that is also within me.

In the described realm of negotiation, I notice and emphasize the active role of the „self,” the ego of the image creator. On the one hand, the self, programmed to doubt its own intentions, needs, goals, and declarations, aims to reassess, reformulate, and shape itself through openness to the seemingly impossible. On the other hand, the self, resisting the pressing suggestiveness, spectacle, photogenicity, and persuasiveness that transform into the „image” of the „world” (including the effect of color), moves towards relativization, in a reactive and destructive force, permeating relationships with absurdity.

In the first case of negotiation, the „world” serves as a catalyst; it is a reservoir of the incomprehensible/undefined, thereby inspiring the experience of the self, its incompatibility, inadequacy, and unpredictability. In the second case, the self, in self-defense, burns out in the form of creating other (alternative), provisional „spectacularities,” employing conventional persuasion in ad hoc visual events. In the latter case, negotiations are established authoritatively.

The method I have developed, which supports my creative work in accordance with my concept, is a unique program of „not seeing the image” and „not thinking in images,” along with the aforementioned reactive system consisting of actions that disrupt any habitual and stereotypical play of associations, especially visual ones. In particular, I have acquired/created modes/methodology/approaches for responding to overpowering stimuli such as suggestiveness and the spectacular nature of colors, phenomena, and events. Here, I have constructed an arsenal (of reactions and actions) that includes resistance, opposition, reversal, ambivalence, negation, slowing down and distortion (reducing color and image to an object, elevating an object or ordinary event to the level of an image, introducing conflicting combinations, contradictions leading nowhere, etc.). I explore and experiment, treating each subsequent step in my actions as a completely new challenge, an adventure, and an opportunity to encounter the world, the image, and myself.

I emphasize the significant role of the Artist as an essential element in the creation of an expanded field of painting, where I (as the artist) invest „myself” into a realm where the image is formed as a tangible entity in a way in which I not only experience visibility but also the awareness of the experience (aware of being aware). In other words, I turn towards the very act of making the image and simultaneously being within that act. There, the two dimensions of „painting” and „experiencing painting” are inseparable. This aligns with the idea presented in my doctoral work, encapsulated in the title *to paint the painting*.